

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІНТЕГРОВАНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ**

Введено в дію Наказом ІнІФН
№24-п від 21.05.2020 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
про дистанційне навчання
на Нікопольському факультеті**

Розглянуто на засіданнях кафедр ІнІФН

Ухвалено Вченою радою ІнІФН
протокол № 5 від « 20 » *травня* 2020 р.

Нікополь – Дніпро
2020

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Положення про дистанційне навчання (далі - Положення) на Нікопольському факультеті Національної металургійної академії України (далі – НФ) є нормативним документом, який регламентує організацію процесу дистанційного навчання в НФ.

2. Це Положення розроблене відповідно до Положення про дистанційне навчання, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України № 466 від 25.04.2013 р. (із змінами і доповненнями); Указу Президента України від 25 червня 2013 року №344/2013 «Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року», Вимогами до закладів вищої освіти та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, які надають освітні послуги за дистанційною формою навчання для підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямками і спеціальностями, затвердженими наказом МОН України № 1518 від 30.10.2013 р.; Закону України «Про вищу освіту» (Наказ МОН № 1050 від 17.09.14 року), Закону України «Про освіту» (від 05.09.2017 № 2145-УШ) та Положення про Національну освітню електронну платформу (Наказ МОН України № 523 від 22.05.2018 р.)

3. Дистанційне навчання - це індивідуалізований процес набуття особою загальних і фахових компетентностей, організований шляхом опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

4. Мета дистанційного навчання полягає в наданні НФ освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій відповідно до державних стандартів вищої освіти.

5. Завданням дистанційного навчання в НФ є забезпечення рівних можливостей громадян у реалізації їхнього конституційного права на здобуття освіти незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду й характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання та з урахуванням їхніх здібностей.

6. У цьому Положенні терміни і поняття вжито в таких значеннях:

- асинхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо;
- веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), дистанційні курси - систематизоване зібрання інформації та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння навчальних дисциплін (програм) та доступних через Інтернет (локальну мережу) за допомогою веб-браузера та/або інших програмних

засобів;

- веб-середовище дистанційного навчання - системно організована сукупність веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), програмного забезпечення для управління веб-ресурсами, засобів взаємодії суб'єктів дистанційного навчання та управління дистанційним навчанням;
- дистанційна форма навчання - форма організації освітнього процесу на НФ, яка забезпечує реалізацію дистанційного навчання та передбачає можливість отримання випускниками документів державного зразка про здобуття відповідного освітнього ступеня;
- інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання - технології створення, накопичення, зберігання та доступу до дистанційних курсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін (програм), а також забезпечення організації і супроводу освітнього процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно- комунікаційного зв'язку;
- психолого-педагогічні технології дистанційного навчання - система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості;
- синхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо);
- система дистанційного навчання - програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення дистанційних курсів, призначена для організації освітнього процесу та контролю за навчанням через Інтернет та/або локальну мережу, а також забезпечує авторизований доступ суб'єктів дистанційного навчання до цих курсів;
- суб'єкти дистанційного навчання - особи, які навчаються (студент, здобувач освіти), та особи, які забезпечують освітній процес в умовах дистанційного навчання (науково-педагогічні працівники, методисти тощо);
- технології дистанційного навчання - комплекс освітніх технологій (зокрема психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних), які надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання на НФ.

II. РЕАЛІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

1. Дистанційне навчання може бути реалізоване шляхом:

- застосування дистанційної форми як окремої форми навчання;
- використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах: інституційної (очна - денна, вечірня; заочна, дистанційна;

мережева); індивідуальної (екстернатна; сімейна, або домашня; педагогічний патронаж; на робочому місці, або на виробництві); дуальної.

2. Запровадження дистанційної форми навчання на НФ як відокремленому структурному підрозділі НМетАУ, можливе за погодженням з МОН України.

3. Технології дистанційного навчання під час організації денної, заочної та інших форм навчання можуть використовуватися на НФ за наявності відповідного кадрового та технічного забезпечення.

4. Дистанційне навчання організовується для студентів, які:

- не можуть відвідувати навчальні заняття у ЗВО з будь-яких причин, зокрема через стан здоров'я, проживання за межею пішохідної доступності до ЗВО, надзвичайні ситуації природного або техногенного характеру, пандемії, проживання (перебування) за кордоном (для громадян України), режим воєнного стану, проживання на тимчасово окупованій території України або у населених пунктах, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження, тощо.

5. Термін навчання студентів за дистанційною формою встановлюється НФ і має бути не меншим, ніж за денною формою за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями, напрямками підготовки та спеціальностями.

6. Рішення щодо використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі ЗВО приймається рішенням вченої ради НФ з відповідним погодженням з керівництвом НМетАУ.

III. ОСОБЛИВОТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

1. Освітній процес за дистанційною формою навчання здійснюється у таких формах: самостійна робота; навчальні заняття; практична підготовка; контрольні заходи.

2. Основними видами навчальних занять за дистанційною формою навчання є: лекція, семінар, практичні заняття, лабораторні заняття, консультації та інші.

3. Лекцію, практичну чи лабораторну роботу, консультацію, семінар проводять зі здобувачами освіти дистанційно у синхронному або асинхронному режимі відповідно до навчального плану та розкладу занять.

4. Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних занять, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації у синхронному або асинхронному режимі.

5. Практичне заняття, яке передбачає виконання практичних (контрольних)

робіт, відбувається дистанційно в синхронному режимі. Окремі практичні завдання можуть виконуватись у асинхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

6. Лабораторне заняття проводиться очно у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях або дистанційно з використанням відповідних віртуальних тренажерів і лабораторій.

7. До інших видів навчальних занять зараховують ділові ігри, виконання проектів у групах тощо. Їх можна проводити очно або дистанційно у синхронному або асинхронному режимі відповідно до робочої програми навчальної дисципліни.

8. Практична підготовка студентів, які навчаються за дистанційною формою навчання, проводиться за допомогою спеціально підготовлених навчальних матеріалів викладачем.

9. Контрольні заходи з навчальної дисципліни при здійсненні підготовки фахівців за дистанційною формою навчання на НФ передбачають проміжний (тематичний, модульний), підсумковий та інші види контролю навчальних досягнень студентів, передбачені робочою програмою відповідної навчальної дисципліни.

Усі види контрольних заходів можуть здійснюватися, відповідно до рішення НФ, з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку за умови забезпечення аутентифікації того, хто навчається, дистанційно або очно.

10. Атестація здобувачів освіти за дистанційною формою навчання здійснюється згідно зі статтею 7 Закону України «Про вищу освіту».

11. Науково-педагогічні працівники та методисти НФ, що залучені до розробки матеріалів та їх використання, а також організації дистанційного навчання, повинні регулярно підвищувати свою кваліфікацію для формування відповідних компетентностей щодо методик та технологій дистанційного навчання.

IV. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

1. Для організації освітнього процесу на основі технологій дистанційного навчання НФ використовує:

1.1. Платформу для організації дистанційного навчання Google Classroom – безкоштовний веб-сервіс створений Google для закладів освіти. Основна мета сервісу прискорити процес поширення файлів між викладачами і студентами. Google Classroom об'єднує в собі: Google Drive для створення і обміну завданнями, Google Docs, Sheets and Slides для написання, Gmail для спілкування, Google Calendar для

розкладу та Google Forms які дають можливість створення тестових завдань для контрольних заходів.

Використання у дистанційному навчанні платформи Google Classroom передбачає обов'язкову наявність у всіх здобувачів освіти аккаунтів (облікових записів) Gmail, а також встановленого на смартфоні, планшеті або ПК месенджера Viber. Цими каналами зв'язку деканатом розсилаються посилання на Google-класи навчальних дисциплін (викладачів) разом з графіком навчального процесу та розкладом занять на поточний період.

Для кожного Google-класу на Google Drive відповідного викладача створюється окрема папка, куди студенти можуть надсилати роботи, які оцінює викладач. Мобільні додатки, доступні на iOS і Android, дозволяють користувачам робити фото та прикріпляти їх до завдань, ділитися файлами з інших додатків та мати оффлайн доступ до інформації. Викладач може відстежувати прогрес кожного студента, а після оцінки його роботи, викладач може повернути її разом з коментарями.

За допомогою цієї системи студенти мають можливість ознайомитися через Інтернет з навчальним матеріалом, який представлений у вигляді різноманітних інформаційних ресурсів (текст, відео, анімація, презентація, електронний посібник), виконати завдання та відправити його на перевірку, пройти тестування тощо. Викладач може самостійно створювати електронні курси та проводити навчання, надсилати повідомлення студентам, розподіляти та перевіряти завдання, налаштовувати різноманітні ресурси курсу тощо.

1.2. Сервіс для планування та проведення відео-конференцій ZOOM (zoom.us), з метою проведення синхронних занять згідно із розкладом навчальних занять. Кожний викладач, що залучений до навчального процесу з використанням технологій дистанційного навчання, повинний мати власну постійну адресу zoom-конференції, яка деканатом повідомляється (розсилається по групах Viber) здобувачам освіти разом із посиланнями на відповідні Google-класи.

Заняття з використанням zoom-конференцій викладачі планують заздалегідь, згідно з розкладом навчальних занять, який отримують від деканату. Планування занять здійснюється, як правило, не менш ніж один тиждень. За погодженням з адміністрацією НФ, науково-педагогічні працівники можуть проводити заняття за дистанційною формою поза межами навчального закладу.

Рівноцінною альтернативою сервісу ZOOM може бути платформа Google Meet, де також можуть проводитися синхронні заняття згідно із розкладом навчальних занять за дистанційною формою.

1.3. Навчальний контент - це навчальні (дистанційні) курси та матеріали з дисциплін, які розміщуються викладачами у відповідних Google-класах дисциплін, які вивчаються. Навчальний контент може бути розміщений в інших місцях, таких

як персональний сайт викладача, хмарне сховище, сайт кафедри (факультету), електронна бібліотека (репозитарій) університету тощо.

Вимоги до змісту навчальних (дистанційних) курсів, що використовуються в процесі навчання за дистанційною та/або змішаною формою, наведені у додатку 1 до цього Положення.

2. Облік проведених навчальних годин, відвідування навчальних занять здобувачами освіти здійснюється за допомогою спеціально розроблених форм або в інший спосіб, з фіксацією в електронних журналах обліку навчальних досягнень студентів (за наявності).

3. Навчальні практики, передбачені навчальними планами, можуть проводитися за допомогою технологій дистанційного навчання.

V. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

1. Науково-методичне забезпечення дистанційного навчання охоплює:

- методичні (теоретичні та практичні) рекомендації для розроблення та використання педагогічно-психологічних та інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання;
- критерії, засоби і системи контролю якості дистанційного навчання;
- змістовне, дидактичне та методичне наповнення веб-ресурсів (дистанційних курсів) навчального плану спеціальності (додаток 1).

2. Системотехнічне та організаційне забезпечення дистанційного навчання охоплює:

У ЗВО:

- апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відео конференц- зв'язку тощо), які забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення, управління освітнім процесом та необхідні види взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному і асинхронному режимах;
- інформаційно-комунікаційне забезпечення для надання всім суб'єктам дистанційного навчання цілодобового доступу до веб-ресурсів і веб-сервісів та реалізації освітнього процесу в синхронному та асинхронному режимах;
- програмне забезпечення загального і спеціального призначення (зокрема

для осіб з особливими потребами), яке має бути ліцензійним або побудованим на програмних продуктах з відкритими кодами;

- веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), що необхідні для забезпечення дистанційного навчання, можуть містити:

- методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;

- документи планування навчального процесу (навчальні програми, навчально-тематичні плани, розклади занять);

- відео- та аудіозаписи лекцій, семінарів тощо;

- навчальні відеоматеріали власного виробництва або сторонніх розробників;

- мультимедійні лекційні матеріали;

- термінологічні словники;

- практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;

- віртуальні лабораторні роботи із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;

- віртуальні тренажери із методичними рекомендаціями щодо їх використання;

- пакети завдань у тестовій формі для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою викладачем;

- ділові ігри із методичними рекомендаціями щодо їх використання;

- електронні бібліотеки чи посилання на них;

- бібліографії;

- навчальний (дистанційний) курс, що об'єднує зазначені вище веб-ресурси навчальної дисципліни (програми) єдиним педагогічним сценарієм.

У здобувачів вищої освіти:

- електронні адреси (аккаунти або облікові записи) Gmail;

- встановлений на смартфоні, планшеті або ПК сервіс для відео-конференцій ZOOM;

- посилання (постійні адреси) на персональні відеоконференції ZOOM (або GoogleMeet) викладачів НФ;

- встановлений на смартфоні, планшеті або ПК месенджер Viber;

- семестрові графіки навчального процесу та розклади навчальних занять.